21/02/2021

Τελώνου και Φαρισαίου

/ Αγιορείτικα

Αρχή του Τριωδίου σήμερα, αυτής της κατανυκτικής περιόδου προετοιμασίας των πιστών για την είσοδό τους στην Μεγάλη Τεσσαρακοστή.

Προετοιμασία για ένα μεγάλο χρονικά στάδιο νηστείας και περισυλλογής, με απώτερο σκοπό την Ανάσταση.

Η προετοιμασία, όμως, για την νηστεία γίνεται με την υπενθύμιση των χαρακτηριστικών, που πρέπει να έχει ο χριστιανός για να ξεκινήσει τον πνευματικό του αγώνα.

Αυτό που μας προβάλλει σήμερα η Εκκλησία μας, μέσα από την παραβολή του Τελώνου και του Φαρισαίου, είναι η αρετή της ταπεινώσεως, η οποία υψώνει τον άνθρωπο και είναι το αντίδοτο στο δηλητήριο του εγωισμού, που τον θανατώνει καθημερινά.

Ο Φαρισαίος και ο Τελώνης, δύο εκ διαμέτρου αντίθετοι χαρακτήρες, τόσο στην καθημερινότητά τους όσο και στην ατομική τους προσευχή.

Ο Φαρισαίος απευθύνεται στον Θεό και κομπάζει για τις αρετές, τις οποίες κάνει,

δείχνοντας επιδεικτικά και τον παρακείμενο Τελώνη, ο οποίος στεκόταν σε μια γωνιά του ναού με σκυμμένο από ντροπή το πρόσωπό του, συναισθανόμενος το βάρος των αμαρτιών του, ζητώντας το έλεος του Θεού.

Ο Φαρισαίος απευθυνόμενος στον Θεό κόμπαζε για τις αρετές του, οι οποίες ήταν μεν πραγματικές, χωρίς ουσία όμως.

Η αρετή μεταμορφώνει τον άνθρωπο, γιατί τον κυριεύει η αγάπη προς τον Θεό και τον πλησίον, κάτι το οποίο έλειπε από τον Φαρισαίο.

Ήταν αυστηρός τηρητής του Νόμου, για τον νόμο, όμως, και το «θεαθήναι τοις ανθρώποις», όχι για την ψυχή του. Αποσκοπούσε στον έπαινο και όχι στην ομορφιά της ψυχής του. Τίποτα δεν τον άγγιζε, μένοντας τελικά άγευστος αγάπης, μιλώντας με έπαρση στον Θεό.

Ο Χριστός τόνισε το πάθος του φαρισαϊσμού, όχι μόνο για τις κενές αρετές που είχε ο Φαρισαίος, όσο και για την έλλειψη αγάπης, που τον οδήγησε η υπερηφάνειά του, ξεχωρίζοντας τον εαυτό του από όλους τους ανθρώπους και δείχνοντας υποτιμητικά τον Τελώνη.

Αντίθετα, ο Τελώνης, ένας άνθρωπος πραγματικά μισητός από τους ανθρώπους, λόγω του σκληρού και απάνθρωπου επαγγέλματός του, βουτηγμένος μέσα στην αμαρτία και την αδικία, δεν τολμούσε να κοιτάξει προς τον Θεό. Δεν σήκωνε το βλέμμα του. Ήταν μετανοιωμένος για ό,τι έχει κάνει, ταπεινώνει τον εαυτό του και ζητά το έλεος του Θεού.

Η προσευχή είναι η επικοινωνία του ανθρώπου με τον Θεό, η καλλιέργεια της σχέσης με τον Θεό, η αλλαγή του ανθρώπου, που μιλάει με τον Θεό.

Ο Φαρισαίος προσεύχεται επαινώντας τον εαυτό του, αφού έχει κατηγορήσει όλους τους ανθρώπους, και τον Τελώνη.

Ο Τελώνης ταπείνωσε τον εαυτό του ζητώντας την συγχώρεση από τον Θεό, πράγμα που μας το διαβεβαιώνει ο ίδιος ο Χριστός, ότι αυτός επέστρεψε δικαιωμένος στο σπίτι του.

Ας αξιωθούμε κι εμείς την δικαίωση από τον Θεό, φωνάζοντάς Του με ταπείνωση «ὁ Θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ».

Καλό Τριώδιο!

+ αρχ. Βαρθολομαίος
Καθηγούμενος Ι. Μ. του Εσφιγμένου